

Почтарнина плаћена у готову.

7 јануар 1924.

Излази сваког понедељка

ЦЕНА З ДИНАРА

Година II. број 1.

Лубинић

КОМЕДИЈА

Часопис за позориште, музику и филм.

Уредници: Н. Трајковић и М. Световски. Власник за Издавачко Удружење „Илустрација“ Иван Зринић, директор „Илустрованог Листа“.

Г-ђа Попова гостује у Румунији

Г-ђа Јелисавета Попова, примадона београдске Опere добила је позив да гостује у Темишвару, на нарочитој прослави наше колоније.

Очи Јапанског глумца Sessye Hayakawa.

Пред премијеру „Битке“ од Пјера Фрондеа, по роману Клода Фарера

И ако је у овом комаду жрт- у једној женској души, од сувоватој много драмској техници дисциплине Истока ка разузданој од сјајних и питореских сцена слободи Запада; и нарочито је које се истичу у истоименом роману, као оне ужасне ноћи опи- успео сукоб између два човека стављена драмом живота један јума код кинеског мандарина и према другом, и тако у њима од- домаћина »Љубичасте лампе«, војен стари и нови Јапан, а спо- затим време које проводи јунак јени мржњом према свему што романа у јапанској крчми у Моти, није са Нипона, и љубављу, лу- под високим бамбусима и у башти лудом и безграницном према хризантема, па посета луксузној заједничкој отаџбини. Овај комад америчкој јахти »Изонда« у при- има ту срећу да се завршава ја- станишту Нагасаке; ипак је са- ком сценом, поморском битком, чувано у драми толико специ- са људима затвореним у панцирну фичног овом сјајном Фареровом турелу са топовима, на врху кр- роману. Можда је у драми чак старице. И ту, у тој челич- бље и пластичније изнет онај ној кули одиграва се драма систематски и прогресивни прелаз двају човека, једног са Истока

Декор у позорништу Антони 1921 год. 3. чин. Два противника, пред битку

Фрагмент декора за II чин; скица од Г. Врбицког, сценографа београдског позоришта.

а другог са Запада, са истом љу- мах и класичног и модерног. бављу према истој жени... Митцу! Класично је у њој све оно дубоко, Са овим именом умире се лакше. тешко и — ако ћете — ледено

»Битка« је драма која седа гле- дати, она има у себи у исти

Сеси Хајакава као Јорисака. — Sessye Hayakawa kao Jorisaka.

Нацрт костима за маркизу Јорисака, од

Г. Врбицког.

Ф. Жемић, као Јорисака. — Žeminić, kao Jorisaka.

озбиљно; модерно је у њој све друго: живо, локална боја, интересантни декор, шаренило далеког Истока.

Премијера овог комада била је у Антоановом позоришту у Паризу 18 марта 1921 године. Јорисаку играо је славни Фирмен Жемић.

»Битку« режира на београдској позорници г. Ракитин. Маркиза-Јорисаку игра г. Исајловић Miss Heckley-ђа Марковац. Н. Т.

Цуру Аоки, жена Хајакаве, која је крејала за филм улогу маркизе Јорисаке.

Претплатите се од 1. јануара 1924 на Српски Књижевни Гласник

најстарији, најугледнији и најраспрострањенији југословенски књижевни часопис.

Уредник: Светислав Петровић.

Ранији уредници: Богдан Поповић; Д-р Јован Скерлић; Павле Поповић; Слободан Јовановић и Д-р Војислав М. Јовановић. Излази двапут месечно, у свескама од 80 страна, уз сарадњу свих најпознатијих српских и хрватских књижевника и научника, и даје слику целокупног духовног живота у нашој земљи и иностранству. Годишња претплата 180 динара; полуодишишња, 90 динара; тромејча, 45 динара. Претплату треба слати: Администрацији „Српског Књижевног Гласника“, Београд, Скопљанска улица, број 9.

По роману „Битка“ од Клода Фарера, илустриран је и истоимени филм. Редитељ филма познат је француски metteur en film Violet. Снимању је присуствовао сам Фарер.

Улогу Јорисаке играо је чувени јапански глумац Sessue Hayakawa, један од најбољих кинематографских и позоришних глумаца у свету, а маркизу Јорисаку његова жена Tsuru Aoki. Њу је сам Клод Фарер назвао „Мало божанство од словене кости“!

Путовање наших уметника у Темишвар

Г. Р. Ертл, баритон београдске Опere. — G. R. Ertl, bariton beogr. Opere.

Наша грациозна примадона, г-ђа Јелисавета Попова и баритон г. Ертл напустиће ускоро Београд, на неколико дана.

На позив наше колоније у Темишвару г-ђа Попова и г. Ертл учествоваће на једном од уметничких вечери које приређује темишварско грађанско друштво „Слога.“

Румунске власти изашле су нашим уметницима потпуно на сусрет, и у изгледу је гостовање и на којој румунској позорници.

Аркадије Аверченко

Све до наших најближих година, Аркадије Аверченко, није био познат нама, и ако су његове духовите приче биле знане у Европи.

Али доцније, за време руског емигрирања, Аркадије Аверченко,

који је напунио Русију својим духовитим причама, почeo је да обилази Европу. Основао је своју трупу, »Тице Селице«, и играо (он је одличан глумац) са том трупом у Прагу, Берлину, Цариграду и т. д. У Београду се давала његова комедија »Игра Смрћу«, а наши издавачи дали су две књиге његових хумореских подједнако је снажан у композицији приче као и у дијалогу, изразу, опису, карактерима и решењу оне нарочите хумореске конфузије. Тако утиче сугестивно на људе и добија — смех.

Сада је г. Аверченко у нашој средини. Кроз који дан даваће једно вече својих скичева у »Ма-

Г. Аркадије Аверченко. — G. Arkadije Averčenko.

њежу«, а уочи православне Нове Године једно специјално вече хумора у хотел »Сплендиду«.

Mariborsko gledališče

Drama

Početkom decembra bila je prva ovogodišnja repriza Ogrizovićeve „Hasanaginice“ u režiji g. Tepavca. U naslovnoj ulozi isticala se g-đa Bukšekova sa svojom dubokom igrom, punom topnih osećaja i pravog ženskog shvaćanja velike boli kadume Hasanaginice. U ulozi Hasanage došla je do izražaja jaka, epska kreacija g. Groma. Manje uloge, dekor i kostimi bili su dobri. Kao i u prošloj sezoni, tako je i ovaj puta „Hasanaginica“ uspela u svakom pogledu.

U toku decembra davala se pučka drama bavarskog pisca Ludwiga Thome: „Magdalena“. Realističan komad, prikazujući sukob između individualnog morala i morala sela. Karakteri starog seljaka i njegove kćeri Magdalene plastični su i psihološki bogati. Kritika je podvukla sa zadovoljstvom igru mlade glumice g-đice Kraljeve. Režija g. Teravca.

Sem toga bilo je poslednjih dana više repriza komada, koje već

Г. Вело Братина, редитељ и члан Мариборског Гледалишта. — G. Velo Bratina; ređiteљ i član Mariborskog Gledališta.

spomenusmo u ranijim izveštajima.

Sprema se: ekspresionistička drama „U večnosti“ (Jenseits) od

Сцена из комада „Оно“: 1. чин. г. Братина и г-ђа Букшекова. — Scene iz komada „Ono“: 1. čin. g. Bratina i g-đa Bukšekova.

W. Hasenclevera; narodna bajka „Mogočni prsten“ od Milčinskoga (novitet) i Zolina drama „Therese Raquin.“

Opera i opereta

G. direktor Mitrović iznenadio je mariborsku publiku vrlo uspešnim izvođenjem Puccinijeve opere „La Boheme.“ Muzička kritika isticala je ovu operu kao jednu od najboljih na mariborskoj bini. U većim ulogama nastupili su: g-đa Mitrovićeva, g-đica Vladimirova i gg. Skrivančić, Urvalek, Govorov i Štagljar. U ovoj operi gostovao je, kasnije g. Zathey, član ljubljanske opere.

Uspela je i repriza Mascagnijeve

Сцена из комада „Оно“ 4 чин. г. Братина и г-ђа Букшекова. — Scene iz komada „Ono“: 4 čin. g. Bratina i g-đa Bukšekova.

opere „Cavalleria rusticana“ s g-đom Mitrovićevom. Bilo je nekoliko repriza Eyslerove „Umetničke krvi“ i Verdijeve „Traviate“. Sprema se opera: „Janko i Metka.“

Mnogo komike i slobodnog humorima ima u Nestroyevom starinskom „Lumpaciju vagabundu“, kojim je pozorište htelo da raznodi i nasmije publiku preko božićnih praznika. Ova, u ostalom dobroćudna namera, imala je uspeh. Istakli su se naročito gg. Rasberger i Harastović.

Pozorišna tužaljka

Kad god pišemo o mariborskom pozorištu, moramo da se setimo, kako je baš ova pogranična re-

prezentacija naše kulturne snage, najmanje u milosti gg. ministara prosvete i finasija. Svima ostatim pozorištima u zemlji državna subvencija je povišena, samo mariborsko mora da se zadovolji sa mnogo manjom nego što je bilo i ona za prošlu sezonu. Ovo je na prostu nepravedno, i s obzirom na kulturni i nacionalni zadatak pozorišta nerazumljivo. Velika oskudică novčanih sredstava osetljivo koči razvitak i napredak mariborskebine.

Jedan interesantan novitet

Ravnatelj naše drame g. Bratina preveo je još iz manuskripta najnoviju dramu poznatog nemackog dramatičara K. Schönherra „Ono“ (Es), i davao je zajedno s g-đom Bukšekovom u Mariboru Ljubljani i u nekojim manjim vařošima. „Ono“ prikazuje očajnu borbu između ženskinje, koja oseća u sebi zdravu prirodu i hoće da rađa decu, i muškarca - lekara, kome je više stalo do naučne teorije pa hoće da korigira i sam prirodu, stavljajući joj zapreke s racionalnom selekcijom. Drami imade dva lica i vredi kao jedan od najboljih delja K. Schönherra.

Prvi snimak prikazuje g. Bratinu (lekaru) i g-đu Bukšekov (lekarovu ženu) kod mikroskopa, gde promatraju bacile tuberkuloze. Drugi snimak uzet je iz IV. čina u lekaru opet prevlađuje prirodan baci svoje teorije ženi pod noge i ogrli njena kolena, moleći ju ljubavi i strasti.

Igra g. Bratine i g-đe Bukšekov bila je vrlo sugestivna i u sviranjsama duboka.

B. Borl

Париске позоришне силуете

Саша Гитри. — Sacha Guitry.

Ивон Прентан. — Ivonne Printemps.

Габриела Робин. — Gabrielle Robine.

Игет Дифло. — Huguette Duflos.

Са позорнице и из живота

Наш омиљени Добрица вратио уметника.

се позорници. Бела болничка постела, дуги часови неизвесности, болови, самона — отишли су у лила је не само наша, већ готово неповрат. Наступио је опет рад, сва европска штампа. Многи пробе и они најдражи часови у бечки, берлински и париски погардероби, за сточићем за маскирање, док се већ под шминком и у костиму последњи пут прелистава улога и осећа како се лагано у души ствара оно моћно и лепо, оно што ће се после прелити из глумца, прећи преко рампе у душе гледалаца, и учинити да сви пате са глумцем заједно, и да сви буду добри.

Наш Добрица наступа у Отелу, својој најбољој улози, а ускоро ће зазвонити понова његова моћна реч Цара Душана у »Находу« и болна исповест Феђе у »Живом Лешу«.

Познати и симпатични г. Каракаш, прећ. члан београдске Опere, за време свога бављења у Минхену, радио је са Ермолијефом цело прошло лето на инсценирању читавог низа великих руских филмова. У овом броју доносимо две слике са студија у Гринвалду.

Многи од нас, који је за време рата избегао у Француску, зна за име Мајола, славног певача са на особит начин зачешљаном косом и китицом ћурђевка на капуту. Браћа Фрателини су већ новијег датума, тако исто и Дранем.

Ипак, Драмен се толико обогатио да је недавно поклонио Друштву за Помагање изнемоглих француских уметника, једну лепу зграду са великим фармом некде у унутрашњости Француске, за склониште изнемоглих вариете

Смрт нашег Добриновића ожаболови, самона — отишли су у лила је не само наша, већ готово неповрат. Наступио је опет рад, сва европска штампа. Многи пробе и они најдражи часови у бечки, берлински и париски погардероби, за сточићем за маскирање, док се већ под шминком и у костиму последњи пут пре-

листава улога и осећа како се лагано у души ствара оно моћно и лепо, оно што ће се после прелити из глумца, прећи преко рампе у душе гледалаца, и учинити да сви пате са глумцем заједно, и да сви буду добри. Милански »Куријер дела Сера« описао је опширно смрт Пере Добриновића, док је одмах испод тога некролог, само у неколико реда, хладно регистровао смрт великог француског инжењера Ајфела, конструктора познате куле у Паризу.

Г-да Јелка Стаматовић као музички педагог! Наша симпатична концертна певачица спремила је са успехом скромну и дирљиву прославу Материца у Другој Женској Гимназији, пар ученица и више младих солисткиња, које су, као и њихова професорка, дебитовале на школском подијуму.

Овој прослави присуствовала је и Љ. В. Краљица Марија, чији су осмеси били штедро упућени у знак свог високог задовољства, не само г-ци Стаматовић, већ и двема солисткињама, госпођицама Мари Влајковић и Јелени Матијевић ученицама 8 разреда, које су топло и са разумевањем отпевале Дворжаков дует.

Електро-Инсталаторска радија
ЈОВАНА М. СИМИЋА

БЕОГРАД

Макенијена 5. СЛАВИЈА Телефон 18-76.

У највећем избору и без конкуренције

СВОГ ЕЛЕКТРО-ТЕХНИЧКОГ МАТЕРИЈАЛА

Врши све инсталације као: Електричног осветљења, електричних звона, телефона, громобрана, водовода одвода, купатила и канализације, по врло повољним условима.

Пројектира планове за инсталације

За репарације увек радиши у резерви.

УСЛУГА БРЗА и НА ВРЕМЕ

Браћа Д. Ристић

Телеграм: „Брарис“ -- Београд Телефон 20-64

Кnez Михајлова улица број 1 и 3

Имају: у својој Помодној Трговини

Драгомир Д. Ристић

Кnez Михајлова улица број 3

:- Парфимерије :-

највеће стовариште првих француских кућа: Coty, Houbigant Piver, Roger & Gallet Gibbs Dr Pierre, Creme Simon и др.

И остале првокласне помодно

...: мануфактурне робе. ...:

Продаја на мало и велико.

Цене солидне. У унутрашњост уз доплату.

Цене солидне.

М. СИМИЋА
БЕОГРАД

ЛУБИЋСКА И ЦАСОВНИЧАРСКА РАДИЈА
Д. РИСТИЋ
КНЕЗ МИХАЈЛОВА ЧУЛ. БР. 10

ПЛАТИНА
ЗЛАТО СРЕБРО
САТОВИ БРИЛJАНТИ
САТОВИ ЗАДАЧА
АЛЛАКА СРЕБРЕНІ СЕРВИЗИ
СЕРВИЗИ РАЗНИ
БРДЧИНИ

Сплитско Казалиште

Шта ради песник „Зидања Скадра“

После »Зидања Скадра« и симболичне »Југане«, којом је отворено сплитско Н. Позориште, Др. Королија је мало радио, иако је у рођеној, сунчаној земљи опоравио своје под конач рата порушено здравље: јер, као вођа једне велике политичко-националне организације био је посвећен другим циљевима. Али, пре кратког времена једним лепим гестом напустио је профане ствари, и појачаном вољом сад интензивно ради да заврши започета литеарна дела.

Сем готове нове књиге лирике, има добро одмакле рукописе двеју драма. Једне, с материјалом узетим из непознате варијанте једне народне песме, која ће се звати „Дуждевица од Равних Котара“; друге, из чисто византинског живота, о коме је песник учинио студије у библиотекама, Академској у Загребу и Музеју у Сплиту, а која ће драма носити име једне од најинтересантнијих базилика „Зое Порфиријенат“.

Оба дела песник мисли да доврши до конца ове позоришне сезоне.

Сплитска филхармонија

У Сплиту већ четири године делује »Сплитска Филхармонија« са својим огранком »Народном Глазбом«. Филхармонија има свој оркестар састављен већим делом од ангажованих професионалиста домаћих и страних, те од неколико аматера музике. Оркестар се лепо развија, и он је у Далмацији најбољи. Имао је успеха и са симфонијским концертима

и својим радом у сплитској Опери у Позоришту (ангажован је за оперу и оперету). Председник је филхармонијског друштва одлични

Г. Др. Мирко Королић, писац „Зидања Скадра“, драматург Народ. Казалишта у Сплиту.

госп. Др. Рачић, а највећу агилност за друштво развија Др. В. Јакша. Садањи диригенти су позоришни диригенти г. Слатин и г. Плацити. Раније су дириговали г. г. Храздира, Арамбашин и др., а неко време и диригент београдске Опере, г. Брезовшек.

Сплитска драма

Мјасниџкова шала »Зец« давала се 8. децембра први пут, у темпу и у добро обради целине и детаља. Одличан г. Маринковић, а исто тако г-ђа Руцовић, г-ђица Каталинић и г. Јовановић и Јеремић. — 15. децембра давао се први пут Стриндбергов »Плес

Смрти» (оба дела) у режији г. Јовановића. Кућа је била пуна. Г. Јовановић у улози капетана, у стилу, обраћен и успео.

Дилетантска позоришта у Далмацији

Пре оснутка сталног Народног Позоришта у Сплиту, у свим већим местима Далмације постојала су дилетантска позоришна друштва. Могуће најбоље је било сплитско, које је припремило терен Народном Позоришту. — Али, утицај садањег, сталног позоришта у Сплиту учинио је, да су се сада основале дилетантске групе и по мањим местима, а где

су већ постојале прошириле и интензификовале своје деловање. У првом реду: у Шибенику и Дубровнику, а онда у Корчули, Макарској, Омишу, Старомграду, Кину, Трогиру, Хвару, Јелси, Каштелима и т. д. Чак и у једном бедном селу од 400 душа, на острву Брачу, прошлога лета давао се Нушићев »Обичан Човек«, са глумцима простим сељацима и рибарима. Најновији репертоар ових друштава су актовке, те Нушић, Трифковић, патриотски комади, а даје се и »Еквиноција« и Бернштајнов »Крадљивац«.

Б. Ч. Ш.

Мануфактурно
Галантериска радња **ТИХОМИРА Л. ПАВЛОВИЋА, БЕОГРАД**
Књегиње Љубице бр. 5. — Близу Прометне и Савске Банке

ПРЕПОРУЧУЈЕ:

ШТОФА за женска и мушки одела и капуте, Селескина, Клота пресованог, СВИЛЕ швајцарске, Фулара, Сатина, Порхета белог и у боји, ПЛАТНА у свима ширинама, ЦВИЛИХА за душеке и завесе, ЧИПКАНИХ ЗАВЕСА, ТЕПИХА на метар, ШТОФАНИХ ЧАРШАВА, ПОДКОШУЉА зимских и кошуља мушких, Краватни, Мидера, Чарапа мушких и женских и разне друге робе.

Цена јефтиније и где у Београду.

1—1

КУПУЈТЕ „НАРОДНА ИЗДАЊА“
МУЗИКАЛИЈА

јер су најбоља, најефтинија и најсавременија

ЈОВ. Фрајт,
Кр. Александрова 49

oooooooooooo

„Comoedia“

живи само од

претплате

oooooooooooo

Osječko Kazalište

Gostovanje Josipa Rijavca

Odlični tenorist, g. Josip Rijavec, gostovao je u Osijeku, 11. o. m., u operi „Carmen“ i, 13. o. m., u operi „Hoffmannove priče“. Ova poslednja opera iznesena je toga dana prvi put u ovoj sezoni, nanovo uvježbana, u inscenaciji redatelja A. V. Beka i imala je mnogou speha, iako se u prijašnjim sezonomama mnogo davala. Prvi put je pjevao najvažnije basovske partie (Lindorf, Copelius, Dappertutto) g. Rudolf Bukšek, a zaposleni su još Stefa Rodanne (Niklaus) i Anka Milić (Olimpia i Antonia). Dirigirao je ravnatelj opere, g. Lav Mirski.

Molière na osječkoj pozornici

U prošloj sezoni iznesena je na

osječkoj pozornici Molièrova komedija „Građanin plemić“, u inscenaciji Aleksandra Vereščagina, a ove sezone izabrana je komedija „Silom bolesnik“ (premijera, 12. o. m.). Režirao je g. Đuro Berkeš, a naslovnu ulogu igrao je Toša Stojković.

15-godišnjica A. V. Beka

Inicijativom Kluba Hrvatskih Književnika u Osijeku proslaviće se 21. decembra o. g. u jednom intimnom krugu 15-godišnjica glumovanja člana i redatelja osječkog kazališta, g. A. V. Beka. On je svakako jedna od najmarkantnijih ličnosti osječkog dramskog ansambla, u kojem, uz Barbarića, Gavrilovića i Stojkovića zauzima vrlo vidno mesto.

Новосадско Позориште

Народно Позориште у Новом Саду ове сезоне дало је лепих резултата у подизању уметничког нивоа у трупи и у одабирању репертоара. И ако смо још у првој половини ове сезоне, Новосадско Позориште ставило је на репертоар већ читав низ нових комада, од којих се већина играју ове сезоне на београдској и загребачкој позорници. Тако су дати: »Пигмалион« (у режији г. Јсајловића, као госта), »Главна Ствар«, »Ашантка« и т. д. Међу осталима дата је Димића »Госпођа с Камелијама« за чудо тек први пут.

Међу снагама новосадског позоришта, несумњиво стоји на првом месту познати наш драмски уметник г. Димитрије Спасић, који се и као редитељ видно истакао по следњих година, и ако су сред-

Г. Димитрије Спасић, редитељ новосадског позоришта.

ства која је имао на расположењу била увек врло мала.

Г. Спасић намерава да ускоро прослави јубилеј свог уметничког рада, и за њу се већ чине велике припреме.

X.

Сарајевско Позориште

Нова сезона овог позоришта отворена је 15 септембра са премијером »Романтичних душа« од Е. Ростана. Многи пријатељи позоришта замерили су управи, то јест бившој, што није отворила сезону са нашим комадом, па је мешовити хор од 16 особа и позоришни оркестар од 28 свирача.

На жалост до сада се врло мало обраћала пажња на дела посета, шта да се каже, као наших књижевника. До сада давала су се свега три новитета наших људи, и то од Нушића »Сумњиво лице« и »Светски рат«, а од сада се давао »Пут око света« Пеције »Душет«. Ове године су сваки пут пред распродатом куследећи редитељи: г. г. Хајдушићом, па и последњих дана у ковић, Романовић, Раденковић и месецу.

Вучићевић, Чланови: г. г. Нова- Ради тога управа је решила ковић, Ђурчић, Копач, Колашини- да заведе оперету, која ће отпо- нац, Ђорђевић, Матијевић. Илић, чети крајем јануара.

ЛЕКТРЕС

је добио чувене
американске штиклце
кожа све врсте у
глазе по најнови-
јој моди као и у
осталим бојама

„Тутанкамен“

у антилопу
велик и отмен
лагер

32 Теразије 32

Sve rukopise i slike za list treba slati glavnom uredniku Nikoli Trajkoviću, Beograd, Skopljanska ulica 18.

Талијанска позоришта

Недавно је било речи о плодности француског аутора Саше Гитрија, чија је последња комедија написао до сада 35 комада, Брако „Le lion et la poule“ педесета по 33, Занбалди 36, Вералдо 15, Тереду. Али то још није рекорд. Аристофан је написао 54 комедије, Плауто скоро 136, Скриб 350 позоришних комада, Лабиш 100, Голдони 150 и Лопе де Вега 1800. Публика тражи песму, музику, смех... Најбоља илустрација: доњиво лице и »Светски рат«, а од сада се давао »Пут око света« Пеције »Душет«. Ове године су сваки пут пред распродатом куследећи редитељи: г. г. Хајдушићом, па и последњих дана у ковић, Романовић, Раденковић и месецу.

Што се тиче савремених италијанских писаца, они су за своје време доста плодни. Лопез је написао до сада 35 комада, Брако 51. Пирандела би било тешко рачунати, јер цифра, која би била израчуната данас, могуће не би важила сутра. Крајем овога месеца играће се у Милану у позоришту Манзони, драма »Франческа да Римини« од Ника Беринија. У позоришту Филодраматичи играла се после 35 година опет Стриндбергова »Госпођица Јулија«. Пре 35 година играо је у том комаду славни Лачеони и Веринијева и драма је пропала. Сада, са Татјаном Павловом и Солијеријем имала је само слаби успех.

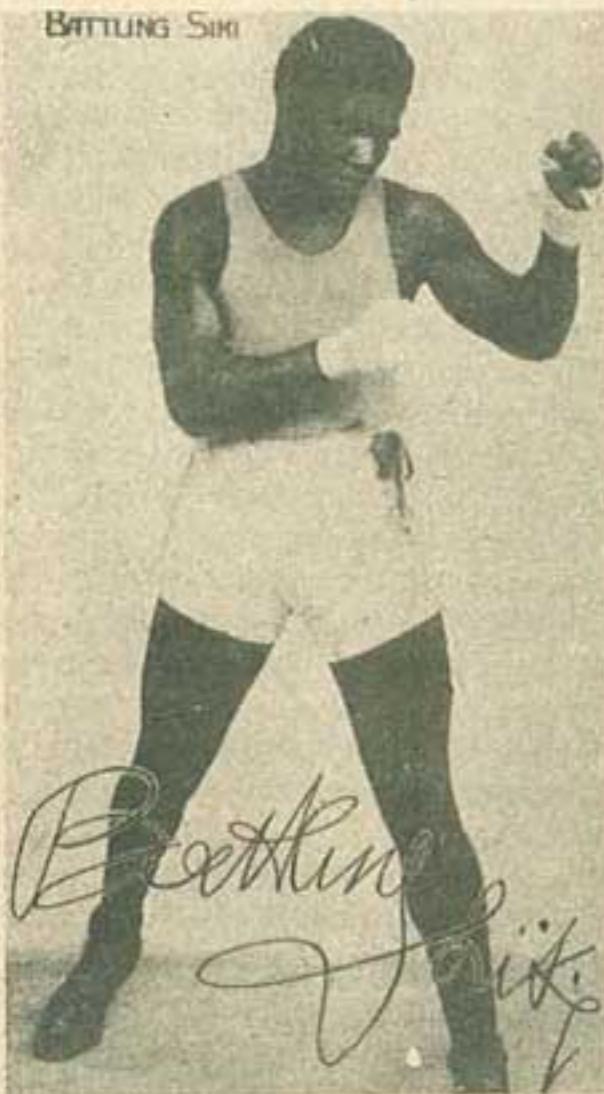
Скрените само за десет корака из Кнез Михајлове улице и већ сте уштедели 25%

препоручује своје увек богато стовариште
СВАКОВРСНЕ ГАЛАНТЕРИЈСКЕ РОБЕ
по најефтинијим ценама.

Спорт и филм

Battling Siki

Батлен Сики. — Battling Siki.

Два лака и популарна жанра уметности. Да, уметности, јер оба припадају њој. Истина да су и један и други сувише млади, и ако спорт има две хиљаде година, а филм тек двадесет. И та њихова младост, јер оба се још непрестано стварају и тек траже себе, карактерише их јако. Зар и у једном и у другом немате неке чудне динамике, захуктаности, промена, оптимизма, смеха, тако много живота, још више здравља. Лено је рекао један обожавалац филма: «Спорт је учинио да човечанство физички не закржља, а филм да се умно развије.»

„Comoedia“ је од свога почетка излажења посветила више

својих страна филму. Сада намењава да неколико страница посвети и спорту.

У овом, божићњем броју, доносимо слике Сики-а, славног светског шампиона у боксу, који је прошле године добио меч Карпантјеу, француском шампиону за бокс, чију слику такође доносимо.

Сики-а доносимо нарочито на истој страни са малим и паметним Џеки Куганом, јер њих двојица добри су пријатељи. И ако су се само једном видели па једној малој жељезничкој станици у близини Чикага, мали Џеки је сило заволео снажнога Сики-а, и сада му сваке недеље по подне пише писмо.

Велика слика која представља Шарлоа и Карпантјеа, најбољи је доказ колико се старови спорта и филма симпатишу.

Опет он — Џеки Куган

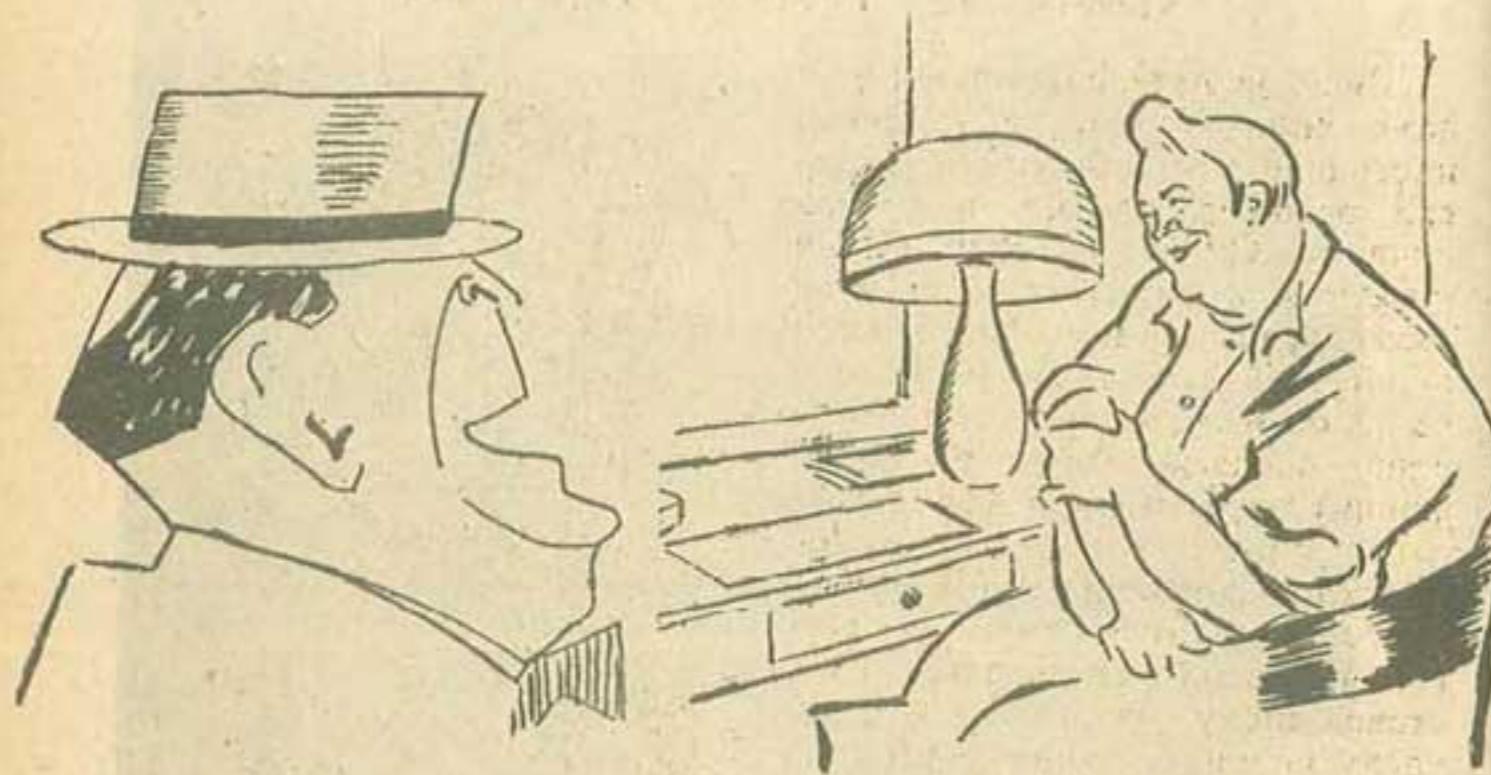
Два добра пријатеља

Шарло и Карпантје. — Charlie Chaplin i Carpentier.

ОГЛАШУЈ У „СОМОЕДИЈИ“.

Они који ће овога Божића насмејати Париз

Дранем, чувени париски варијететски глумац, Мајол, славни популарни тенор; творец „Краљ смеха”; творац модерног бурлескног многих куплета који се у целом свету повоју.

Најновији светски кловнови, браћа Фрателини, креатори безбројних пантонина које су им донеле од одушевљене публике милионе франака, а од државе Академске Палме.

ФИЛМ

Филм је музика светlostи

Више је пута наглашено, и то ћемо чинити увек, да је данас наступило оно^едба у коме филмски режисер постаје централна личност. Он је тај који се не појављује у филму, али чија се рука свуда види и осећа. Режисер је уметник филма, он је носиоц идеја, он живим сликама спроводи идеју, осећања. Филмови најачег француског режисера Абел Ганса (Abel Gance) очити су докази. »Десета Симфонија«, «Матер Дороза», «Оптужујем», »Точак« величанствене су фреске. Ганс ствара епоху, уноси у филм једну епску ширину, грандиозност постизирани, оживљену неслуђеним елементима. Све је рађено са много психологије, а реализовано помоћу покретних слика. И отуд епичност једног Гансовог филма има мало везе са обичном епичношћу. Нешто се ново умешало, светлост и оживљен покрет. Интерпретирати психолошке процесе и промене помоћу живих слика врло је тешко, али је то један од гаисон d'etre-a филм. И Ганс је у томе успео, он је дао филмске симфоније. Компоновао је такве слике, боље рећи низ таквих слика, које су саме по себи акција, покрет и музика светлости. На ову оркестрацију Ганс полаже много, јер његово је гесло: »Филм је музика светлости«.

Све се његове идеје групишу око ове главне. У једном од својих најважнијих чланака он пише ово:

«Да су Есхил, Данте, Шекспир, Вагнер знали за филм они би се послужили њиме. Држали би се Хорацовог рецепта да »оно што даје видљиве еопеје, створене

Абел Ганс. — Abel Gance.

видимо више делује од оног што нам се прича». Држали би се и Вајлдовог принципа да је »уметност у томе претворити једну идеју у слику«. Да, филм је телепатично, светлеће јеванђеље сутрашњице. Филм постаје једна алхемија, она постизава трансмутацију свега на свету, само ако се додирне срца. Срце је најважније у филму... Филм је уметност у којој диригујемо оркестром светлости. То је уметност која крије у себи необично много тајних сугестивних снага. Помоћу њега невидљив свет постаће видљив. И зато ће он све више заузети прво место међу уметностима. Дужност филма је да нам даје визуална јеванђеља, да нам Хорацовог рецепта да »оно што даје видљиве еопеје, створене

да се очима гледају. Наша је се »окултне« лепоте у једном ге-
дужност да будемо магичари очију, сту, погледу, осмеху, откривају
да певамо музиком слика, да по-
дигнемо срда. Моје је мишљење
да филм има такву снагу, евока-
ције да је намењен и усрећивању
уморних, резигнираних људи, да
их освежи и оживи. Светлост и
музика дуго су ишле једна поред
друге не опазивши се. Наједампут
су се састали. »Ти ћеш ми дати
твој глас«, рече светлост; »а ти ме-
ни твоје очи«, рече музика, и седма
уметност би рођена. Бетовен није
више усамљен, видите појачан је
Рембрандтом и Шекспиром. Њих
троје делују уједно... Могао бих
да пишем читаве странице како

Тако пише Абел Ганс, и ми
осећамо да пише и у наше име.
Он је наш брат, онај који већ
реализује оне идеје и она осе-
ћања која у нама живе нејасно.
Он је наш, и он је један од Арго-
наута будуће још веће уметности.

Бошко Токин.

Личности које долазе у Београд

Шарло-Чарли Чаплин

ово:

За једно популарно, гротеско, бурлеско, комедијантско и до-
стојанствено лице као што га Чарли Чаплин значи пре свега
за филм: величину à la Голијат.
Чарли Чаплин значи за глуму
има Чарли Чаплин може се рећи нов израз: експресију.

Повтична сцена из једног од последњих Чаплинових филмова.

Чарли Чаплин значи за исто-
рију комедије: врхунац ведрине.

Чарли Чаплин значи за студију публике: студију ентузијазма.

Детаљно се већ много говорило о Шарлоу, али стручно и концепцијски врло ретко. То се обично дешава свим конфузионим и компликованим предметима на овој кугли. Али та конфузија код Шарлоа стоји чисто на глумачкој бази, која произлази из свежег и спонтаног покрета пуног гротеске, смешне и директно јасне линије. Јасно је и то једноставно комедијашко кретање значи за Шарлоа као глумца све. Садржина његових филмова, комбинација епизода, избор партнера, на-
мештај, декор и метода сукоба — све то опет сведочи о његовим одличним режисерским квалитетима.

Његови кратки филмови који га приказују у свима моментима веселог, тужног, сротског, пословног и безбрижног живота, толико су познати и толико популарни, да су неколико година пунили све светске биоскопе. Али иза његове генијалне комедијантске маске лежи једна трубадурска, сентиментална и добра природа. И могуће само због тога Чаплин у последње време тражи неке поетске стране комедије, настоји да из тешке америчке гротеске извуче на површину неку идеалну ноту, нешто етерично, благо и љупко. Последњи његови филмови показују у главном баш тај карактер.

Али увек, Шарло је остао онакав глумац као што је био и пре. Његова геста и сугестија остала је у свим стварима и свима мотивима.

Д. А.

Пришчила Дин, једна од најлепших америчких филмских звезда, врло омиљена у Београду.

Пришчила Дин

Између америчких филмских звезда може да се изабере само једна перфектна глумица-жена: Пришчила Дин. Све глумице стоје у својим улогама или изнад или испод тога појма, или су идеално еротске или су баналне. Пришчила Дин стоји у томе сама, јер сваки њен филм значи проживљавање целе женске природе, од перфидности до хистерије, од нежности до убиства, од хладног лоповљука до темпераментне праведности.

Могуће је и цела њена физиономија један леп и веран рефлекс тор њеног карактера. Она има толико њежан смех и толико оштре и проницљиве очи, толико лепу и у исти час смелу линију лица, да само један поглед на њу показује и све оно што је

она у стању да игра и чини. Ва- појачање у томе смислу. И поред трена, борбена, превртљива, а у свега онога, што чини амерички основи поштена, доброг срца и филм поетски-еротичним и пу- крволовног беса, она уме да даје још једну лепоту и оптими- морајући, да чини сплетке, ританским, њена нежност, мате- љуби, да мрзи, да чини сплетке, ринство и најосновнији морал да ради послове, да убије, да пада и да друге диже. Сваки њен филм пун је тих догађаја и так- вих гестова, свака и најмања епизода, сусрет и растанак, по- казује сржних особина, снагу нерва и ону чудну параболу пре- лаза из искрености у перфидност. И поред свега онога, што чини један амерички филм динамич- ким, њен јаки темпераменат, грч хистерије и страсти, даје још једно

појачање у томе смислу. И поред основи поштена, доброг срца и филм поетски-еротичним и пу- крволовног беса, она уме да даје још једну лепоту и оптими- морајући, да чини сплетке, ританским, њена нежност, мате- љуби, да мрзи, да чини сплетке, ринство и најосновнији морал да ради послове, да убије, да пада и да друге диже. Сваки њен филм пун је тих догађаја и так- вих гестова, свака и најмања епизода, сусрет и растанак, по- казује сржних особина, снагу нерва и ону чудну параболу пре- лаза из искрености у перфидност. И поред свега онога, што чини један амерички филм динамич- ким, њен јаки темпераменат, грч хистерије и страсти, даје још једно

Д. А.

Сенетијаде

„Сенет Герл“ група лепих девојака која се обично појављује у Сенетовим филмовима,

Филмске вести

Позната немачка филмска глумица Оси Освалда, која је лајске године била и у Загребу, неће више радити за филм, јер се недавно удала и отпутовала у Јапан. Рекс Ајнгрэм налази се са

целом својом групом у Тунису, где израђује два филма за свој рачун. Цеки Кугана, публикује у једном великому часопису у Лос Анђелосу мемоаре о своме сину.

НОВИ ФИЛМОВИ

Гроф Штруенсе.

Немачки историјски филм на мисији за Енглеску, да преда шао је у последње време огромну писмо њеној мајци. публику, али не из разлога чисто хумбулске природе, него због Енглеске донео је младој кра- оног одличног стила, режије и љици од њене мајке златан крст игре, кретања и геста, избора и људи су одмах почели говорити глумаца и нарочитог карактера о краљичином неверству. Кад је реалне реконструкције извесне то чуо краљ, који је и онако био епохе. Ту нема обичног морали- слабих нерва, он је полудео. сања! Такав филм је и »Граф Штруенсе«, који има претензију, лником, те изнудио од краља да- да изрази оно време »просвет- крет, којим се поставља првим љеног апсолутизма«, слободног министром у држави. Одмах уки- зидарства и либералног феуда- не кулук феудалцима, мучење и лизама, и амбицију да даде игру цензуру. Али његови противници, а нарочито краљева мајеха Ју- лијана, толико оклеветаше Штруен- сеа код краља, да га овај баци члан фрамазунске ложе и човек у затвор и осуди на смрт.

Доктор Штруенсе, лекар, фи- лијана, толико оклеветаше Штруен- зоф и политичар у Алтони, сеа код краља, да га овај баци нових погледа, настоји свим си- лама да ослободи народ од ро- убијен Штруенсе, млада краљица бовања феудализму. У исто време оде до краља, да од њега добије дански краљ Христијан проводи амнестију за несретног министра. дане и ноћи у оргијама, а наме- рава да се ожени енглеском прин- цезом Каролином из политичких разлога. Његова мајеха Јулијана тог народа, који га је силно во- хотела би да види на пресољу лео, убијен без ичијег револта и свога сина Фредерика. Међутим протеста,

женидба је ипак успела и млада Сам садржај је интересантан краљица налази после извесног а режија Лудвига Волфа одлична времена своју једину радост у и сасвим у стилу онога времена детету. И кад је доктор Штруенсе и живота. А за глумачке квали- једном приликом излечио њено тете Хени Портен, Хари Лидкеа дете, краљица га задржи као и Валтера Јансена не треба речи. свога личног лекара. Тако га је Њиховој смо се игри често ди- послаша и у једној дипломатској вили.

Ново стовариште елегантног штофа и прибора

Телефон 31-51

МИЛОРАДА МИЛЮЈЕВИЋА

— Продаја антре и дегаљ. —

— продажа антре и дегаљ. —

Васина ул. 13

Израђује одело на отплату, у шест рата.
М. Милојевић отворио је Народну Академију Занатства, чији курс
кројења и шивења, почине сваког 1 и 15 у месецу.

Најуспелије сцене из филма „Гроф Штруенс“

Снимање „Тарас Бульбе“ у Минхену

Један интересантан момент у снимању најновијег великог руског филма „Тарас Бульбе“, које је недавно изведено у Гринвалду (околина Минхена) у режији познатог руског филмског редитеља, г. Јермолијефа. У извођењу овога филма, г. Јермолијефу је помагао г. Каракаш, пређ. члан београдске Опере.

Група учесника у извођењу филма „Тарас Бульба“. На сцени, напред, са сервијетом у руци, види се г. Каракаш (1).

Експресионистички филм

Слика представља једног обичног човека под утиском великоварошке хуке. Овај покушај експресионистичког филма потсећа на многе експресионистичке слике.

Сплитски »Звонимир«

Сплитски „Звонимир“ у Шибенику, са својим диригентом Г. Храздиром. — Splitski „Zvonimir“ u Šibeniku, sa svojim dirigentom g. Hrazdrom.

Сплитски »Звонимир« је једно турнеји по свим важнијим централним певачким друштвима у земљи. Том приликом дало је и у Београду успео концерат године славити четрдесетогодишњицу свога оснивања, уз коју је везан помало и почетак народног препорода у Далмацији.

Последњих година, после Ослобођења, друштво је почело да даје свом раду све чишћи уметнички карактер. 1920. г. оно је било на

Ових је дана »Звонимир« под водством свога диригента, М-а Храздира, дао успео концерат југословенских и словенских композитора у Шибенику.

У вези са нашом анкетом о домаћим музичарима

Organizacija koncertnog života u Jugoslaviji

Један загребачки дневник дружи veliki broj stranih virtuoza, koji nosi u svom božićnom broju članak posjetiše Zagreb. Нove i stare konkerto koncertnoj sezoni, te se osvrće u certne poslovnice pobrinuše se, da pregledu i na rad naših „koncertnih poslovnica“. Концертне прilike u Zagrebu toliko su karakteristične, da je potrebno i korisno забавити се поблиže izvodima музичког referenta spomenutoga zagrebačkoga dnevnika.

U prvoj redu upada u oči prijeti opasnost, da kapitalistička

uredba koncertne industrije onemogući svaku umjetničku inicijativu, jer je konkurenca organizovanih koncertnih poslovnica svemoćan faktor, koji držeći u vidu samo interes poduzetnika ne pita za umjetničko značenje priredenoga koncerta, ako izvadač ili kompozicije približno odgovaraju traženom umjetničkom minimumu. U protivnom bi slučaju dakako štetovao ugled poduzeća...

Da se jedanput za uvijek onemogući trgovcima priredjivati koncerete, morala bi se publika organizirati, stvoriti savez „музичких конзумената“, a na čelu tom savezu morao bi biti odbor muzičara, koji bi bio odgovoran za nivo priredaba tog saveza. Odbor bi morao uživati neograničeno povjerenje publike. Jedino na taj način mogao bi se uzbajati ukus publike, koja danas nesigurno i instinkтивno povlađuje vrijednim umjetnicima isto kao i šarlatanima, ako su spretna reklama i druga pomoćna sredstva učinila svoje još prije koncerta...

Osim velikih umjetničkih prednosti organiziranih priredaba, bilo bi mlađim silama lakše i u materijalnom pogledu, jer ne bi trebali investirati velike svote u svrhu kaucije, kakvu danas traže sva koncertna poduzeća. A otpale bi i velike reklame, jer bi odbor moralno

jamčio za svoje priredbe, koje bi stalno bile dobro posjećene, ako bi vodstvo bilo povjereno pravim, uvaženim muzičarima.

Iako se ne bi moglo zabraniti koncertnim poslovcima priređivanje koncerata, ipak bi koncerti priređeni po spomenutom savezu prijatelja muzike bili neko umjetničko mjerilo, koje bi odlučno djelovalo na sve koncertne priredbe, jer bi organizirana publika stavljala izvjesne zahtjeve dobrog ukusa, koji bi bili obvezatni i za koncertne agente. Publika bi imala svoje stalne savjetnike, koji bi znali sačuvati u svakom slučaju svoje umjetničko dobrostanstvo i ispravan sud. Danas vlasti potpuna desorganizacija na polju koncertnih priredaba, kriterij je jedino snaga kapitala i dobar glas. T. zv. slobodna konkurenca u muzičkom životu ovisna je o finansijskoj moći umjetnika ili o dobroj volji kojega impresarija, ali nikako ne o vrijednosti umjetnika. Publika je promenljiva i nepravedna. Sudi prema simpatijama, a ne objektivno. Ako je zbilja velik broj prijatelja muzike, onda će se prije ili poslije morati složiti u jednu organizaciju, koja će zahtjevati svoje pravo: da čuje najbolje u najsavršenijoj izvedbi.

Osijek

R. S.

ЧАРАПУ

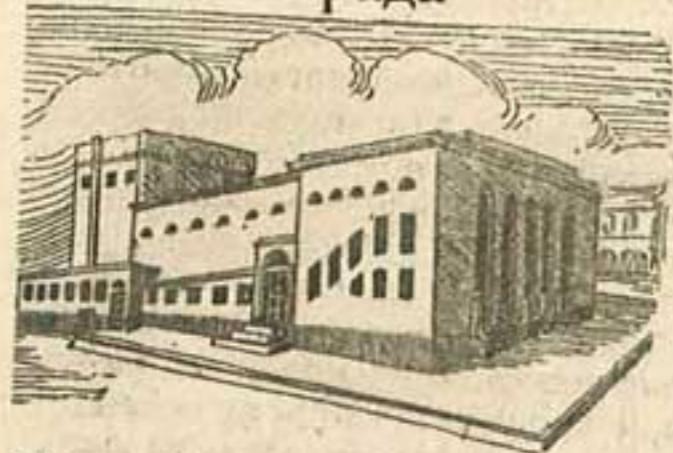
мушку, женску и дечију купујте само у

ДЕПО ЧАРАПА

БРАЋЕ РОМАНО — Кнег. Љубице 14

— Роба првокласна, цене без конкуренције —

Оригинална архитектура позоришних зграда

Масариково позориште у Јичину (Чехословачка). — Masaříkovo pozoriště u Jičínu (Československá).

Модерне лутке за децу

Чарл Чаплин (Шарло) и Џеки Куган, као поклони за Божић доброј деци, и великој и малој.

Један симпатичан јубилеј

Г-ђа Мара Петровић, члан позоришне дружине Друштва за Српско Народ. Позориште у Новом Саду, прославила је недавно четрдесетогодишњицу свог глу-

Г-ђа Мара Петровић. — G-dica Mara Petrović.

мачког рада у Кикинди, где се сада њена дружина налази, у улози Настасије Бобрикове у Мјаснишкој »Чикиној кући«. прослави су учествовале све грађанске корпорације. Прослава и ако скромна, изведена је са много топлине и срдачности. Управник позоришта, г. Милан Богдановић отворио је прославу говором ; коме је истакао значај њеног уметничког рада у прекосавским крајевима, као што је узас имати за собом четири деценије мучног глумачког рада.

Није без интереса обратити нашим читаоцима пажњу, да је недавно „Comoedi-a“, у своме 6 броју, донела слику Г-ђе Петровић од пре равно четрдесет година, у групи са учасницима на представи «Дон Карлоса», у којој је насловну улогу играо г. Нушић. Г-ђа Петровић је онај мали паж који клечи поред Дон Карлоса.

Вече Чешке Музике Гостовања г. Митровића у Београду

Г. Митровић, тенор Осечке Опере, у току последњих месец дана, гостовао је у више махова у београдској Опери.

У разним тенорским партијама, он је видно истакао свој пријатни орган.

Г. Митровић је последњих дана добио позив да гостује и у Скопљанском Позоришту, у партији Париса из оперете »Лепа Јелена«, која се тамо са успехом даје.

Г-ђица Јелка Стаматовић. — G-dica Jelka Stamatović.

После дуге паузе, концертна певачица Г-џа Јелка Стаматовић појављује се понова у Београду.

И ако још врло млада, она је већ заузела прилично угледно место међу београдским артистима, и њено име значи нешто за меломански Београд.

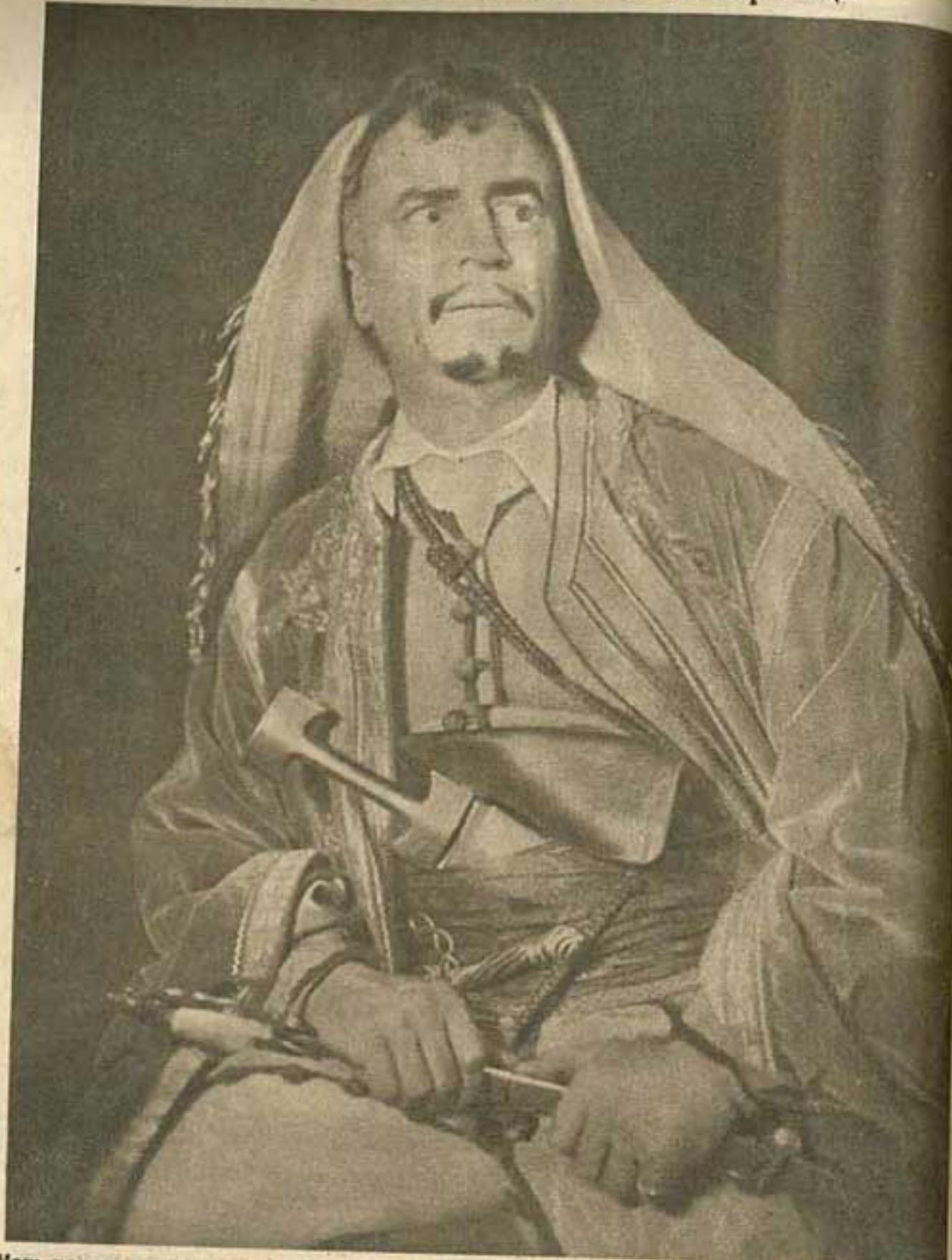
Овога пута најављује се са програмом искључиво чешких композитора (Сметане, Дворжака, Ферстера, Новака, Вицпалека и Шћепана). На клавиру прати је г. Брезовшек, диригент београдске Опере.

Г. Митровић, тенор Осечке Опере, у улози Мехмеда Соколовића у опери „Николи Шубић-Зринјски.“

„Comoedia“ се може добити у свима књижарама и код свих продаваца новина. Поједини број 3 динара.

Г. Добрица поново на позорници

Наш велики трагичар г. Добрица Милутиновић, после тешке операције, појављује се понова на београдској позорници, у својој изванредној креацији „Отела“.

Одговорни уредник Миодраг Михајловић-Световски. — Власник за Издавачко Удружење „Илустрација“ Иван Зринић, директор „Илустрованог Листа“. — Тифдрук и офсет штампа Графичког Завода „Макарије“ А. Д. Београд—Земун.